

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
 V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom posiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
 Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
 Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
 Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
 Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 143.

V Ljubljani, v soboto 25. junija 1892.

Letnik XX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 24. junija.

Bismarck pa dunajska policija.

Znano je, da je bival te dni knez Bismarck na Dunaju, kjer se je njegov starejši sin Herbert poročil z ogersko grofico Hoyos-ovo. Nemški nacionalci so mu hoteli pri tej priliki pokazati svojo posebno udanost in naklonjenost in so pri njegovem prihodu dovolj glasno demonstrirali. Dunajska policija je navadno jako prizanesljiva in se le v neizogibni sili poslužuje svojega orožja. Tudi za gori omenjene demonstracije se v začetku ni dosti zmenila ter le toliko pazila, da ni bilo nobenega nereda; ali ko je eden silnejših razgrajalcev nekega policijskega komisarja s palico mahnil po roki in ga hudo ranil na palec, dobila je policija povelje, da naj razgrajalce kroti z orožjem, če za besedo ne marajo. Knezu Bismarcku samemu so bile poulične demonstracije jako neprijetne in neljube in v pogovoru z dunajskim županom jih je prav odločno obsojal, nemškim nacionalnim poslancem pa ni bilo prav, da je policija siloma zabranjevala še hujše izgrede, in v zadnji seji državnega zbora bile so v tej zadevi izročene tri interpelacije, v katerih se vprašalci pritožujejo o nasilnem postopanju dunajske policije. Najpohlevnejša je interpelacija nemškega nacionalca Bareutherja, dosti ostrejši sta Hauckova in Luegerjeva, ki med drugim pravita, da so policaji siloma odganjali celo ženske, ki so pestovale otroke.

Dobro ste že omenjali, da ministru menda ne bo težko odgovarjati na te interpelacije, ker ženskam z majhnimi otroci pač ni treba ob 10. uri po noči laziti po ulicah in pasti radovednost.

Za kmetijstvo.

Minister poljedelstva grof Falkenhayn je danes odgovarjal na interpelacijo dr. Fuchsa zastran predlogov, s katerimi naj se pomaga kmetijskemu stanu. Minister je rekel, da so se zastopniki raznih

ministerstev zjediniili o načelih, po katerih naj se dotični predlogi vravnajo, da se potrebni načrti že izdelujejo, in da mu bo menda mogoče v prihodnjem zasedanju jih predložiti državnemu zboru.

Kakor skoraj v vsaki seji, bilo je tudi danes izročeni nekaj nujnih predlogov gledé državne podpore zaradi velikih škod, ki so jih toča, povodnji itd. napravile kmetskim prebivalcem.

Odkup neke železnice in skupna komisija.

Pred prestopom na dnevni red predlagal je načelnik železniškega odseka vitez Jaworski, da naj zbornica nujno reši predlog, ki pooblašča vlado poddržaviti železnico, ki veže južno Nemčijo s severnimi deželami. To je zaradi tega tako nujno, ker s koncem t. m. poteče obrok, ki državi daje to pravico in za njo nastopi dolžnost podpirati omenjeno železnico do garantiranega zneska. Ta predlog obveljal je s potrebno večino glasov in je bila reč rešena.

V skupno komisijo, ki ima poslaniško in gospodsko zbornico zjediniti gledé podpore za državne uradnike, bili so od poslaniške zbornice danes izbrani: iz poljskega kluba: grof Goluchowski in Levicki, iz konservativnega kluba: grof Sereny in Kathrein; iz zedinjene leveice: Plexer, Beer in Promber; iz češkega kluba: dr. Herold; iz nemško-nacionalnega kluba pa dr. Bareuther. Gospodska zbornica voli svojih 9 članov v prvi seji, ki bo v prihodnjem tednu.

Stavbeni obrti.

Druga točka dnevnega reda je bilo nadaljevanje razprave o stavbenih obrtih. Na vrsti je bil § 2., o katerem sta že zadnjič govorila Wiedmann in Ludwig. Danes je prišel prvi na vrsto poslanec Zallinger, ki je predlagal premembo, da mora stavbeni mojster ne samo v izvzetih krajih, ampak sploh povsod za tesarska dela rabiti tesarskega mojstra, za kamnoseška kamnoseškega in za vodnjaška vodnjaškega mojstra.

Krepko so ga podpirali Kramar, Zucker, Pattai in Engel, nasprotovali pa so mu vladni zastopnik Plappart, Pininski, Habicher in Wiedmann, ki je danes v drugič poprijel besedo.

Ob 1/5. uro je hotel predsednik skleniti sejo, ker zvečer zboruje valutni odsek. Glasovanje o § 2. bi bilo torej še-le v prihodnji seji dne 28. t. m. Ali poslanec Zallinger je predlagal, da naj se dovrši § 2., ker obrtniki željno pričakujejo tega zakona, in je s tem predlogom zmagal. Govoril je torej še poročevalec Exner, potem je poslanec Klun nasvetoval glasovanje po imenih, da se pokaže, kdo se poteza za male in kdo za kapitalistične obrtnike. Pri tem glasovanju bil je predlog Zallingerjev sprejet s 87 glasovi proti 74, kar je desnica pozdravljala z živahnimi dobroklici in ploskanjem. Exnerju pa se je to tako pokadilo pod nos, da je odložil poročevalstvo. Konec seje je bil ob 1/6. uro zvečer.

Vravnava valute.

Z Dunaja, 22. junija.

VII.

Včerajšnja in današnja odsekova seja porabila sta se edino za obravnavo X. člena I. zakona o novem denarju. Češki poslanec Eim smatra ta člen jako važnim, osobito pa, ker je večina odsekova sprejela v I. členu izraz zlate vrednote in ne, kakor je on predlagal, da bi se izrazil zakou le o vrednoti v kronah.

V X. členu določa se, da ima poleg novega denarja v kronah tudi še nadalje veljati dosedanji denar avstrijske vrednote. Vladni zakonski načrt pridržuje še stari denar, toda z značilnimi besedami „dokler se ne prekličé“. On pa želi, da bi naša država se nikakor ne odločila za čisto zlato valuto, ampak za naše razmere bo edino mogoče vzdržati tako zvano „šepajočo“ valuto, to je, da poleg glavnega denarja v zlatu kroži v denarnem prometu tudi srebrni denar. Celó bogata Francija nema čiste

LISTEK

Materina oporoka.

(Slika iz življenja; spisal A. Medved.)

Pavel je dovršil sredi poletja srednje šole in zrelostni izpit. Vračal se je vendar tožen domov. Moj Bog, kake počitnice so ga čakale. Mati na smrtni postelji. O borni pokojnici je živela osamelava vdova, žena davno umrlega uradnika v tem majhnem kraju in se veselila lepih darov, ki jih je kazal nje sin v šoli. Zanj je dobri sivolasi župnik ondotni mnogo, mnogo storil.

Bolezen je slabotno mater vrgla letošnjo pomlad na ležišče in upanje je odplavalo vsem obiskovalcem, da vstane bolnica še kdaj. Sin je prebdel marsikako noč ob svoji ljubi materi. In kader je bolnica tako globoko upirala svoje motne poglede v sina, tedaj se je mladenič vsekraj sklonil k nji in ji dé: „Mati, govorite, kam naj grem, kak stan naj si izberem, s čim naj vam napravim veselje?“

Mati ni odgovorila, ako ni bil blažen smehljaj na bledih ustnicah dovolj sladke odgovor. Sinova blagost in ljubezen do nje je bila za mater živa priča, da mu noben stan ne boče pokvaril sreča.

Neki večer je bolnica zgasnila. Dopoldan je bil župnik pri nji, ki jo je okrepčal za poslednjo pot. Solzna mati ga je s tihim glasom nečesa prosila, kar je slišal le on sam. Ko pa se je usopla, prosila je po majhnem premolku duhovnika, da naj iz skrivnega predalčka stare, že trhljene omare izvleče škatljico z malim ključkom. To škatljico mu je izročila in zopet šepetaje naročala:

„To je za mojega sina Pavla. Odprite jo še le, ko minejo štiri leta! V škatljici dobodete že nekaj — mojo oporoko. Pisala sem jo sama. Bog mi bodi milosten.“

Popoldan je sina blagoslovila, zvečer pa, kakor smo rekli — umrla, lepo, blaženo umrla. Bila je dobra mati, kakoršne nima vsakdo. Zato ji je župnik takoj postavil nagroben spomenik; zapuščine ni bilo po nji toliko, da bi se mogla oteti pozabnosti nje gomila brez tuje pomoči.

Sin je bil sirota v pravem, polnem pomenu besede. Župnik mu je bil oče. On ga je podpiral gmotno, a tudi učeč ga. Sin je stal na razpotju življenja sam, neizkušen, tožen, potr. Župnika je slušal in ni mu bilo žal.

Tudi njemu je živela ista iskra v srcu, katero je njegov dobrotnik popolnoma razvnel. Bil je to

poklic v duhovski stan. Pavel je stopil v mestu, kjer se je doslej šolal, v bogoslovnico.

Štirikrat je po tej smrti ocvetila materin grob pomlad. Ko pa so četrto pomlad opojno dehteli grobni nasadi, krasili so veseli vaščanje ne daleč od pokopališča cerkev, da bi v odličnem hramu daroval prvi sveti dar Pavel.

Drugi dan — bila je nedelja in štiriletnica materine smrti — usipali so se z razžarjenimi obrazi verniki iz cerkve od nove maše. Ko sta stopila tudi Pavel in župnik iz svetišča, odprl je poslednji škatljico, potegnil iz nje zlat križec, poročni prstan materin in pismo. Citála sta oba tresočih rok, z živimi pogledi:

Dragi sin jedinec!

Smrt mi je blizu. To je moja oporoka. Nisem te silila, nisem želje izrazila, niti svetovala ti nisem, kak stan izberi. Poznam tvoje blago srce in ne bojim se za te. A bala bi se, ko bi po moji izrečeni želji izbral pot življenja, ki bi ti ne prijal, bala bi se, da bi bil lahko žrtov ljubezni do matere, ko bi ti svojo tiho željo gledé stanu razodela. Danes si mož, danes imaš ali bodeš kmalu imel stan po svoji volji. Danes zatorej smem izraziti, kar sem želela ob tvoji zibel in želela na

zlate valute, ampak „šepajočo“, ker poleg 2 milijard zlatega denarja ima čez 1 milijardo srebra v denarnem prometu.

In če hočemo Avstriji zagotoviti se, da ne bo naš nov zlat denar potem, ko ga vpeljemo, iztekal se iz naše države, moramo brezpogojno skrbeti za to, da si ohranimo tudi srebrni denar za navadni promet. Nasvetuje torej, da imajo srebrni goldinarji, kakor tudi petindvajsetice, ostati še v veljavi. Nasvetuje tudi izdajo državnih certifikatov za vse one, ki pri e. kr. državnih blagajnicah vložé dotično množino deželnega novega denarja. Ti certifikati imajo veljati kot plačilno sredstvo ne le pri vseh e. kr. državnih blagajnah, ampak tudi v privatnem prometu. Državne blagajne imajo proti takim certifikatom izplačevati nov denar.

Posebno odločno protivi se poslanec Suess temu, da bi se pri nas voeljala čista zlata vrednota in svari pred posledicami, ki bi morale osodepolne postati, kajti naša država potrebuje vsaj do 500 milijonov goldinarjev zlata, in ker je zlata malo na svetu, morala bi ga država gotovo silno drago kupiti. Tudi mu ni prav, da nove srebrne krone niso polno vredne, to je, da nimajo dovolj čistosti — srebra v sebi, in pravi, da bi morale 2 novi srebrni kroni enako veljati, kakor 1 dosedanji naš srebrni goldinar, kar pa sedaj ne bo, ampak dve novi kroni ne bodete imeli toliko čistega srebra v sebi, kakor sedanji srebrnjak.

Poslanec pl. Plener trdi, da po vrednosti srebra je 20 kron le 20 frankov vrednih. Po relaciji pa bodo dve kroni enako veljali, kakor dva franka in deset centezimov, torej ena krona 1 frank 5 cent. Opozarja, da bo posebno za one pokrajine, ki leže ob meji Italije in Švice, kjer imajo franke velika škoda, ker v zameni s sosedi ne bodo dobili za 2 kroni 2 frankov in 10 centezimov, ampak le 2 franka, tedaj da bodo pri vsaki kroni za 5 centezimov oškodovani.

Finančni minister mu takoj odgovarja, da je to iz važnih razlogov storil. Ko bi bila naša nova kovina v svoji vsebini le količkaj boljša od sosednega franka, imelo bi to za posledico, da bi naše krone se od sosednih držav pokupile in k nam bi njih manj vredni franki prihajali. Prav radi tega, da nam ne bo otekal nov zlati in srebrni denar, se je taka kovinska zmes določila.

Na vprašanje, odkod bo finančni minister spravil skupaj potrebno množino srebra za izkovanje srebrnega prometnega denarja, podaje minister sledeče pojasnilo:

V to porabil bo takozvane zadružne tolarje, ki se bodo stopili in potem prelili v nove krone, katerih se bo 200 milijonov izkovalo.

Za izkovanje 200 kron treba 1 kilogram srebra, torej za 200 milijonov kron bi treba bilo 1 milijon kilogramov srebra. Po izbrani relaciji pa se bodo krone kovale le iz zmesi, katera ima 835.000 delov srebra, 165.000 delov bakra. Po tem takem bo treba torej le 835.000 kilogramov srebra. Sedaj nam je na razpolaganje vsega skupaj do 15 milijonov gld. iz združnih tolarjev.

Dalje se prideluje na leto v naših avstrijskih srebrnih rudnikih 54 milijonov kilogramov srebra.

smrtni postelji. O ko bi bil duhovnik! Ako si, blagoslavljam te, blagoslavljala te bodem v nebesih. Blagoslavljala bodem tvoje oko, ki bodi vedno odprto čredi vernikov, blagoslavljala tvoje uho, ki vsikdar poslušaj glas trpečega zemljana, blagoslavljala tvoja usta, ki naj vedno govore za božjo čast in zveličanje duš, blagoslavljala tvoje noge, ki naj povsodi hodijo po stezah božjih zapovedij in usmiljenja, blagoslavljala tvoje roke, ki naj delé pobožnim in vrednim ljudem nebeško brauo. — Vzemi ta križec, drag spomin od moje matere in svoje babice! Ohrani prstan in bodi ti simbol nepretrgane zveze s cerkvijo! Moli za rajnega očeta, moli za-me! Tvoja mati.

Pavel in župnik sta prišla na pokopališče. In kakor bi ju vlekla neka tajna sila, stopila sta k grobu Pavlove matere. Pokleknila sta oba h kratu na zelena tla in sin je položil materin list na cvetje gomile. Ljudje so vreli mimo, postajali in šepetali: „Kako dober sin!“

In oni, ki so poznali rajnico pod cvetno rušo, govorili so glasno: „To je bila blaga mati.“

Pavel in župnik pa sta bila globoko ginjena in nista mogla zdržati solz.

Žalne in srečne so bile solze, ki so kapale na — materino oporoko.

Konečno je v prometu petindvajsetic za 13 milijonov gld. in primanjkljaj 5 $\frac{1}{2}$ milijona pa upa dobiti s tem, da bo preklcal stare petice, katerih je brez dvombe še v prometu in shranjenih pri varčnih starih ljudeh za kakih 5 milijonov. Tako torej meni minister, da ne bo niti enega kilograma srebra treba drugod iskati, ampak da bo doma dovolj imel materijala za izkovanje srebrnih novih kron, katere bodo služile kot mali prometni (kurant) denar.

Zelo težavno stališče pa je imel finančni minister proti dokazu poslanca Mengerja, da je ogerski finančni minister naravnost se izrekel, da on hoče skrbeti za to, da bo le zlat denar v prometu, ter da se ima definitivno srebrni denar opustiti tudi kot kurantni denar, ter da izrecno poudarja, da ne sme veljati šepajoča zlata vrednota, ampak čista zlata. Pokazal je potem dotični tekst ogerske postave, v kateri res vse to tiskano stoji. In ker člen 24. naše postave nič ne govori o tem, kaj bode potem, ko se bo sedanji naš denar vzel iz denarnega prometa, je toliko bolj opravičena skrb in bojazen, da bi utegnili Ogri zopet našo državno polovico prisiliti h koraku, ki bi nam bil gotovo v veliko škodo.

In res je, da je naravnost nemogoče misliti na ohranitev zlatega denarja brez srebrnega kurantnega. Res je, da pri nas imamo sedaj srečno trgovinsko bilanco, to je, da mi več blaga izprodamo inozemstvu, kakor od tega nakupimo njegovega blaga. Toda pozabiti ne smemo nikdar, da naša država ima le tedaj ugodno trgovinsko bilanco, ako ljubi Bog dá srečno bogato letino na polju. Dobra trgovinska naša bilanca zavisna je torej od množine pridelkov, sploh bogatih letin. Druge države, n. pr. Nemčija, Angleška pa izvažajo večinoma blago iz industrije, torej tovarniško blago, katero ni tako odvisno od vremenskih vplivov, kakor pa poljedelstvo, katero večinoma redi naše državljané.

Pri glasovanju odklonili so se nasveti Eisnovi, pač pa sprejeli vladni predlogi.

Imeli bomo torej še za naprej, pa za nedoločen čas — naš stari denar po 2 gld., 1 gld. in 25 kr. ter se bo za 2 gld. dobilo 4 krone, za 1 gld. dve kroni itd.

O resoluciji pa, po kateri se finančni minister pozivlje, naj nemudoma izdela posebni predlog in zakon, po katerem se bo namesto starega denarja, ki se bo potegnil nazaj — izkovalo v enakem znesku novega srebrnega prometnega denarja, se bo še le po razpravi XII. člena glasovalo in kakor moram soditi, bo ta resolucija, osobito ker se ji minister ni ravno protivil, dobila večino glasov; s tem pa bo zagotovljeno, da ostane še srebrni denar v večji množini v denarnem prometu. Žal, da se je člen X. s tem še le dognal in če se bo tako razvijala nadaljna razprava, bati se je, da bo odsek vsaj do 10. julija zboroval, in potem ni mogoče, da bi pred koncem julija državni zbor rešil to vprašanje!

—è.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. junija.

Notranje dežele.

Češko. Velik hrup so zagnali nekateri nemški listi, ker se je v jedni cerkvi v Pragi nemška prepoved zamenila s češko. Češki listi konstatujejo, da se je to zgodilo le zaradi tega, ker je pri nemških propovedih bila cerkev vselej skoro popolnoma prazna. Samo članom praške kazine, ki sami v cerkev navadno ne prihajajo, na ljubo nemški propovedovati pač ne kaže.

Levica. Zjedinjena levica s tem tolaži nemške nacjonalce, da pojde Plener k Taaffeju, ko ta ozdravi, in boče od njega zahteval, naj se bolj ozira na nemštvo in to takoj dejanjski pokaže. Plener se z lepimi frazami sedaj ne bode dal odgnati. Pomenljivo je pa, ker se govori, da bode Plener zahteval, naj se državne zadeve odtegnejo strankarskemu vplivu. Katera stranka pa ima na državne zadeve več vpliva, kakor baš levičarska. V ministerstvu ima svojega pristaša, ki je v vedni zvezi z njo. Tega si pač niti Plener ne bode upal trditi, da je grof Kuenburg morda le zato v ministerstvu, da levičarski vpliv odganja. Vsa stvar pa ima pač le ta namen, da bi levica zopet izposlovala kake koncesije. Plener bode Taaffeju razkladal, kaka nevarnost preti stranki njegovi od nemških nacjonalcev, če se vlada na njene želje bolj ne bode oziralo. Vse kaže, da je dogovorjeno, da nemški nacjonalci liberalce porivajo naprej. Kdo ve če se jedenkrat levica ob svoji zvičajni politiki ne razbije glave.

Galtija. Deželni odbor je namestništvu predlagal, da razpusti občinski zastop v Przemyslu za-

radi nerednega gospodarstva. V Tarnopolu je deželnega odbora svetnik Michalczewski pregledujoč občinske račune jeden dan našel štirideset slučajev poverjenja. Res je bil že skrajni čas, da sta vlada in deželni odbor malo bolj ogledala občinsko opravilo po deželi.

Vnanje države.

Bolgarija. Ni dolgo tega, ko so ruski listi pisali, da Stambolov hoče Bolgarijo spraviti v popolno zavisnost od Avstrije in pred vsem pomagati poslednji raztegniti se do Soluna. Namen takemu pisarjenju bil je očividni. Nahujskati so hoteli Bolgare proti njemu, izdajici domovine. Svojega namena pa neso dosegli. V Bolgariji se za tako pisarjenje nikdo ni zmenil. Videč, da po tej poti ne dosežejo svojega namena, so jo pa drugače obrnili. Več ruskih listov sedaj nakrat trdi, da hoče Stambolov le opehariti Avstrijo, kakor je Rusijo. S tem menda hočejo avstrijske vladne kroge nahujskati proti Bolgariji, kar pa se pač ne bode posrečilo. Sicer pa ruski listi sami ne vedo povedati, kako bi bil Stambolov Rusijo osleparil. Razpor mej Rusi in Bolgari ne prihaja od Stambolova, temveč se je začel že pod Cankovom, ki je ruske generale izrinil iz ministerstva. Stambolov je le varoval samostojnost Bolgarije, kakor je mogel. Sicer bi pa ruski listi morali vedeti, da je mej Avstrijo in Rusijo velik razloček. Avstriji so zadovoljni, da živé v dobrih odnosajih z Bolgarijo, Rusi bi pa radi Bolgarijo naredili za svojo gubernijo.

Rusija. Odbor za podporo stradajočih v Rusiji pod predsedstvom carjevičevim se je razšel. To je pač malo prezgodaj. Glada nikakor še ni konec, naj ga Rusi še tako prikrivajo. Ljudje sedaj še neso ničesa pridelali in torej sedaj ravno tako potrebujejo pomoči, kakor so jo pred meseci. Celó ruski listi rahlo dajo razumeti, da razhod tega odbora sedaj ni bil umesten. Seveda naravnost obsojati si tega ne upajo zaradi stroge cenzure. „Denj“ misli, da bi bilo najbolje, ko bi ta odbor bil postal stalen. Mnogo gubernij je v Rusiji, kjer je skoro slednje leto pomanjkanje. Odbor bi torej imel dovolj dela. Tudi v Ameriki imajo tak odbor, kateremu nikdar dela ne manjka, še potrebnejši bi pa bil v Rusiji. Omeniti pa tudi moramo, da poročila o novi letini v Rusiji niso povsem ugodna. V mnogih gubernijah bode zopet lakota.

Francija. Budgetni odsek francoske zbornice je zahtevani dodatni budget pomorstva znižal za celih dvanajst milijonov. Vsi ugovori pomorskega ministra niso ničesa pomagali. Vlada se nadeja, da zbornica ne pritrdi nasvetom budgetnega odseka.

Italija in Nemčija. Nemški kancelar in italijanski minister vnanjih stvari sta imela več pogovorov in se je bajé pokazalo, da se vjemata v nazorih gledé vseh važnejših evropskih vprašanj. Silno se pa jezé francoski listi, da je italijanski kralj obiskal cesarja Viljema. Pri tem pa jako poniževalno pišejo za Itlijo in jej očitajo njeno finančno bēdo. Pisava francoskih listov je v Italiji napravila kaj neugoden vtis. Mnogi Italijani, ki so poprej bili odločni nasprotniki trodržavne zveze in simpatizovali za Francijo, so prišli do spoznanja, da je prijateljstvo z Nemčijo za Italijane ugodnejše, nego bi pa bilo prijateljstvo Francije. Francozi se tolažijo s tem, da Nemčija ničesar ne more koristiti Italiji, poslednja pa Nemčiji ne. To je pa le prazna tolažba, kajti če bi prijateljstvo mej Nemci in Italijani bilo tako majhnega pomena, gotovo bi se v Parizu toliko ne hudovali.

Anglija. Gladstolov volilni oklic je že izšel. V njem se naglašá, da je irsko vprašanje najvažnejše, katero ima rešiti parlament. Posebno naglašá, da se morajo zboljšati razmere delavcev, in sicer pred vsem s tem, da se skrajša čas za delo in premeni sistema vpisovanja v volilne zapisnike. Zboljšati se tudi mora stanje delavcev v rudnikih. Odobrava pa vodja liberalcev, kar je sedanja vlada storila zastran reforme lokalne uprave in nakupovanja malih zemljišč. Vsi angleški listi se bavijo s tem volilnim oklicem. Liberalni ga hvalijo, nadejajoč se, da bode napravil velik vpliv na volilce. Konservativni ga pa sevēda grajajo in iščejo slabih strani in nasprotstev v njem. Pred vsem se pa nad tem izpodtikajo, da je tako sestavljen, da se bodo nánj lovili volilci. Ker je glavni namen vsakega volilnega oklica, pridobiti volilce, mora toraj ta že dober biti.

Španija. Telegrafisti so v mnogih krajih naredili strajk. To je pa za vlado jako neugodno, ker se v več krajih začena revolucionarno gibanje. Opozicijski listi zaradi tega hudo napadajo vlado, očitajoč jej, da ni sposobna ohraniti sebe. Pričakovati je baje celó ministerske ostavke, če se vladi kmalu ne posreči napraviti red, kajti zlasti finančni krogi so zelo vznemirjeni zaradi strajka telegrafistov. Finance so pa slaba stran španske državne uprave. Vlada je sklenila odpustiti sedanje telegrafiste, ako bodo dalje strajkali, ali s tem bi ne bilo dosti pomagano, ker nema nikjer drugih dobiti.

Izvirni dopisi.

iz Ptuja, dné 22. junija. (Raznoterosti.) Kdor je čital pred par dnevi v nemških novinah objavo tukajšnjega mestnega urada, s kojo se raz-

(Dalje v prilogi.)

pisuje služba mestnega redarja, tega je pač morala dirniti nekaka vzvišena modrost našega župana, odnosno predstojnika mestnega urada.

V tem razpisu je namreč določeno, da mora prositelj razven drugih zmožnostij tudi dokazati, da je vešč nemškega jezika in tukaj običajnega slovenskega narečja (des hier üblichen slovenischen Sprachendialectes).

S tem razpisom naš mestni urad indirektno priznava, da je občevalni jezik pri nas v prvi vrsti slovenski, le čuditi se je modrosti naših gospodov, da na tak način osramotijo sami sebe. Zakaj bi se odločno in ne po ovinkih ne zahtevalo zunanje slovenskega in nemškega jezika?

V svojem življenju še nisem čital kakega razpisa, s kojim se zahteva znanje v dotičnem kraju običajnega „dialekta“. To je največja bedarija, katero si je sploh mogoče misliti, in le obžalovati je, da ni dosedaj dobil predstojnik tukajšnjega mestnega urada kak ministerski portfelj.

V drugi vrsti moram obžalovati, odnosno kritikovati, da ni v našem mestu nijednega slovenskega napisa, — izvzemši onega na „Narodnem domu“, — če tudi je mnogobrojno slovenskih obrtnikov in trgovcev.

Ali je mesto Ptuj v istini popolnoma ponemčeno, in ali ni misliti na nikako rešitev iz nemškega jarma?

Seveda, če bomo roke križem držali in gledali, kako nemškutarji gospodarijo na slovenskih tleh, bode za večne čase ostalo vse pri starem.

Odločnosti je treba, in zatorej pozivljam svoje brate rojake na delo, ker skrajni čas je, da se nekoliko zatara nemška večina po spodnje-štajerskih mestih.

Z radostjo moram konstatovati, da so v sosednem mestu Celju Slovenci pričeli odločni boj zoper nasprotnike in da je njih dosedanji trud vsaj deloma vpešen. Pridobili so si namreč okrajno bolniško blagajnico v svoje roke; dalje pravico, da smejo od magistrata terjati na slovenske vloge slovensko rešitev in druge jednake pravice.

Istotako je v sosednem mestu Ormožu okrajna bolniška blagajnica v slovenskih rokah, in v zadnjem času ustanovila se je tudi ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda. Zares hvalevredni čini!

Pri teh napredkih naših sosednjih mest je pač opravičeno vprašanje: Zakaj se pri nas ničesar ne ukrene za napredek slovenskega naroda, in ali pri nas vsi Slovenci spijo?

Odkritosrčna beseda sicer nikdar ne škoduje, a pravega odgovora na to vprašanje ne bodem še danes javil občinstvu, dovolj je, če moram danes na svoje obžalovanje konstatovati preveliko mlčnost nekaterih naših tukajšnjih Slovencev, kateri pa je treba konec narediti.

Zakaj skoro vsi Slovenci jemljejo z nemškim duhom prenapolnjene soproge v zakon; posledica je, da se otroci doma vzgajajo v nemškem duhu in pošiljajo v nemške šole, po katerih so potem največji nasprotniki rojakov svojih roditeljev, za kar imamo, žalibog, dovolj dokazov.

Če bode tej trditvi kdo oporekal, pripravljen sem sleherni dan navesti imena.

V tretji vrsti je moja dolžnost, da opozarjam občinske predstojnike našega okraja, naj vendar enkrat pričnejo slovensko uradovati v svojih pisarnah in naj pošiljajo sodiščem in drugim oblastvom dopise in druge uradne izkaze v slovenskem jeziku. Človeka mora srce boleti, če čita nemško pisan dopis slovenskega župana, ki nemškega ne ume.

Razvidno je, da so moje opazke vsekako vtemeljene, in nadejam se, da ne bode moj dopis bob v steno; zaključim svoje vrstice z gésлом: „Vse za vero, dom, cesarja!“ *)

Iz Zagreba, 22. junija. Dne 19. junija je praznovala „Matica Hrvatska“ svojo petdesetletnico. Ker so naše politične okolnosti sploh žalostne, vršila se je ta svečanost popolnoma tiho, samo da se ne dá kake povod našim narodnim neprijateljem, da bi morda začeli rovariti proti temu literarnemu društvu.

Vseučilišni profesor Tadej Smičiklas je v glavni skupščini, na kateri se je zbralo do 80 članov, med njimi tudi potomec prvega utemeljitelja tega društva, grofa Janka Draškovića, mladi grof Dragotin Drašković, pozdravil kot predsednik zbrane ude ter v kratkih potezah razjasnil postanek in razvitek „Matice Hrvatske“.

Od leta 1836—1842 se je gledalo da se izvede ideje Ljudovita Gaja, a ker ni bil sklep deželnega zbora o literarnem hrvatskem društvu potrjen, utemeljil je grof Drašković „Čitaonice“ v Zagrebu. Iz te „Čitaonice“ se je razvila že leta 1840 ideja o narodnem gl-dališču in o hrvatsko-slavonskem gospodarskem društvu ter konečno o narodnem muzeju in leta 1842 o „Matici ilirski“.

Od leta 1842—1850 „Matica“ še ni samostalno društvo, nego le pod okriljem „Čitaonice“ zbira pri-nose za izdavanje literarnih del. Prvo delo, ki ga je „Matica“ izdala v tem času, je glasovita junaška pesem „Osman“ od Gundulića. S tem delom je hotela „Matica“ pokazati Hrvatom njihovo bogato literaturo, ki je nekaj cvetela v Dubrovniku, ali bila kasneje pozabljena.

Vlada pa še sedaj ni hotela potrditi društva zaradi naslova „Ilirska Matica“, nego je izposloval grof Drašković, da so bila potrjena predložena pravila 1847, ali ne kot „Matice ilirske“, nego kot hrvatsko-slavonskega literarnega društva. Vodstvo tega društva je prevzel naš neumli Stanko Vraz ter vredoval literarni časopis „Kolo“.

Leto 1848 je pokončalo vse boljše nade hrvatskega naroda in leta 1850 je prenehala tudi čitaonica. V tretji perijodi od leta 1850—1858 je obstajala „Matica Hrvatska“ kot samostalno društvo, ali avstrijski absolutizem jo je tako pritiskal, da je bila že popolnoma na koncu.

Pri vsem tem pa je vendar v tem času izdala dva znamenita dubrovniška pesnika, Palmotića in Gjorgjića, in tudi nekaj novih pisateljev. Razven tega je izdala „Matica“ tudi jedini leposlovni list „Neven“. Gmotno stanje pa je bilo tako slabo, da skoro ni bilo nade, da se bode moglo društvo vzdržati. Vendar pa so napočili za „Matico“ boljši dnevi in od leta 1858—1874 si je lepo pomagla, največ s trudom Matije Mesića in Adolfa Vebera.

Leto 1860 probudilo je nado tudi v hrvatskem narodu na boljše bodočnost. V tem času je bila utemeljena jugoslavenska akademija znanosti in umetnosti, s katero se je „Matica“ združila, in z njenim kapitalom se je začel izdavat list „Vienac“.

Ali mlajši pisatelji pri akademiji niso našli dovoljne podpore in izpodbude, pa se je zatorej „Matica“ zopet zá-se kot samostalno društvo osnovala. Ali dva znamenita pisatelja sta se ločila v tem času od „Matice“, namreč: Ivan Mažuranić in Adolf Veber.

Zdaj se je postavila „Matica“ na lastne noge s prenarejenimi pravili. Duševni sodelavci pa tudi drugi člani se množé od dné do dné.

Pred 50 leti je bilo društvo razširjeno samo po ožji Hrvatski, dandanes pa že po vseh zemljah, kjer stanujejo Hrvatje. Najboljši dokaz zato je, da šteje „Matica“ že 8000 članov in da je med njene članove razdeljeno že 700.000 zvezkov knjig.

V najnovejšem času želi „Matica“ oživotvoriti dve važni nalogi: namreč izdati narodne hrvatske pesmi, med katerimi je mnogo takih, ki niso dozdej še nikjer izdane, in pa prevod staroklasičnih del ter spisov iz modernih literatur.

Na tak način misli „Matica Hrvatska“ ostati tudi v bodoče prava narodna trdnjava. Ta oduševljeni govor pozdravila je skupščina z živahnim „živio“.

Potem je zaslužni tajnik in blagajnik Ivan Kostrenčić v daljšem govoru razjasnil proračun za bodoče leto. Pri tem se je spomnil tudi vrednega pokojnega sodelaveca dr. Blaža Lorkovića, ki si je stekel pri „Matici“ trajni spomin.

„Matica“ ima temeljnega premoženja 140.000 goldinarjev. V spomin petdesetletnice bode izdan letos prvi zvezek narodnih pesmij.

Nato vpraša dr. Karambašić predsednika, kako je to, da se ni poverilo izdavanje narodnih pesmij takim literatom, ki živé samo od književnosti, in ki bi mogli ves svoj trud vložiti samo za to delo?

Predsednik odgovarja interpelantu, da se je med urejevanjem narodnih pesmij, ko je bil prvi zvezek že skoro gotov, prijavil tak književnik, katerega ponudbe pa književni odbor ni mogel sprejeti, ker bi se bilo izdavanje dela samega vsled tega zakasnilo. Seveda interpelant s tem odgovorom ni bil zadovoljen, ali skupščina ga je sprejela na znanje.

Nato je predložil tajnik Kostrenčić sledeče predloge, ki so bili tudi sprejeti: 1. V hvaležni spomin naj se kosti prvega utemeljitelja grofa Janka Draškovića, ki počivajo v tuji zemlji, prenesó v Za-

greb. Predlog je bil sprejet enoglasno. 2. Za podporo pisateljev, njihovih vdov in sirot naj se izloči od „Matice“ kapitala 10.000 gld., s katerimi naj upravlja „Matičin“ odbor. 3. „Matičin“ odbor se pooblašča, da začne izdajati klasike modernih jezikov. 4. „Matičin“ odbor se nadalje pooblašča, da kupi prostor in hišo za „Matičino“ hišo ter tukaj sezida novo hišo za stanovanja.

Pri novi volitvi je bil zopet izbran ves stari odbor, a kot nova odbornika Babić (Gjalski) in Kumičić.

K petdesetletnici čestita „Matici“ pismeno pedagogijski književni zbor, a ustno v imenu sv. Jeronimskega društva prof. Rubetić.

Letos bode izdala „Matica“ sledeče knjige: Spomenknjiga „Matice“ od prof. Smičiklasa in prof. Markovića, „Hrvatska antologija“ od H. Badalića, Hoćeve „Slike iz zemljopisa“, 3. zvezek, prerod Mignetove povesti francoske revolucije od prof. Rabasa, potem „Krištofa Kolumba odkriče Amerike“ od prof. Carića. Potem bode izdala tri leposlovne radnje pisatelja Gjalskega in eno od Novaka. Od starih klasikov izide letos prevod Plutarha, druga knjiga od prof. Senca.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. junija.

(Iz Hohenwartovega kluba.) Nekateri listi poročajo, da namerava dvajset nemških konservativcev izstopiti iz Hohenwartovega kluba, ako se jim ne dovoli prostost glasovanja o valutnih predlogah. Samo dr. Kathren in Treuenfels se strinjata s klubom. „Grazer Volksblatt“ dostavlja temu poročilu: „Liberalni listi so to pot precej dobro slišali zvoniti. Ali gre samo za vravnavo valute ali tudi za drugo neodvisnost od vlade, tega danes še nečemo povedati.“

(Slovenske stolice na graškem vseučilišču.) Že včeraj smo omenili, da je le časnikarska raca vest o ustanovitvi stolic za slovenska pravniška predavauja na graškem vseučilišču, o kateri je poročala „Neue Freie Presse“. V včerajšnji številki je že preklicala to vest z dostavkom, da se niti ne misli na ustanovitev slovenskih stolic na graškem vseučilišču. Čemu ta komedija?

(Dolenjska železnica.) Kakor se poroča, grajenje kočevske proge prav hitro napreduje, in je upanje, da bode do oktobra 1893 gotova. Po Ljubljani se širijo o deželni garanciji govorice, ki morajo s strahom in nevoljo navdajati vsakega, kdor pozna deželne finance. Toliko je gotovo, da se bo dežela z garancijo jako opekla, če merodajni krogi ne najdejo še o pravem času primerne pomočka. Toliko za danes na mnogo vprašanja.

(Iz mestnega zbora ljubljanskega.) V včerajšnji seji je g. župan Grasselli naznanil dopis c. kr. deželnega predsedstva, da je dne 28. julija ob 10. uri v tukajšnji stolnici sv. maša za cesarja Ferdinanda, h kateri so povabljeni mestni odborniki. Bilanca mestne klavnice izkaže prebitka 7300 gld. za minolo leto. Dohodki klavnice so se znižali, ker se je meso podražilo in se ga manj zavžije. Loterijsko posojilo se obrestuje s 4-63%. Priziva gosp. Bamberga in gospe Terezije Omeje v starbinskih stvaréh sta bila odklonjena. Odbornik Iv. Hribar je v imenu odseka za imenovanje ulic, cest in trgov nasvetoval, naj se premene nekatera imena, in sicer: Valvazorjev trg naj se imenuje Vodnikov trg, Nemški trg Valvazorjev, Stolni trg Bleiweisov, trg za vodo od frančiškanskega mostu do semenišča Pogačarjev trg, Prešernev trg Jurčičev, cesta od igišča do tržaške ceste Erjavčeva cesta, Vodnikove ulice Kopitarjeve, Slonove ulice Prešernove, Parne ulice Slomškove, Gledališke ulice Volfove, Tržaška cesta od Franc-Josipove ceste do Souvanovega vrta Gledališke ulice, Kravja dolina se bode imenovala Radeckega cesta, cesta od brambovske vojašnice do Poljan Brambovska cesta. Napisi samo v slovenskem jeziku morajo biti gotovi do konca septembra t. l. Troški so proračunjeni na 400 gld. Odbornik Senekovič nasvetuje, naj bodo napisi slovenski in nemški. Ta predlog ni obveljal. V občinsko zvezo je bil sprejet ključarski mojster g. Josip Rebek, zagotovilo občanstva se je dalo gospej Irmi Matildi Hofbauer. Meščanstvo je bilo podeljeno g. Fr. Trtniku, deželnemu uradniku in hišnemu posestniku.

(Zoper izdajo slovenskih šolskih knjig) rohni zopet po svoji zagrizeni velikonemški navadi židovsko-liberalno glasilo „Deutsche Zeitung“, zlasti pa solze pretaka, češ, da se zadrege in težkoče, koje vsled slovenskih terjatev naraščajo v avstrijskem državnem življenju, množé neprestano. Nepotrebne skrbi!

(Potočnik Fran †.) Dne 20. t. m. je umrl v Gorici gosp. Fran Potočnik, upokojeni stavbeni svetovalec, star 82 let. Ranji je bil več let mestni odbornik ljubljanski ter se je pred nekaterimi leti preselil v Gorico. N. v m. p.!

(Dunajski protisemitje na Koroškem!) Poroča se nam: V nedeljo dne 19. junija imeli so obrtniki v St. Vidu javni shod, h kateremu sta prišla z Dunaja poslanec Ernst Schneider in prof. Schlesinger (namesto dr. Lueger-ja). Prvi je govoril o razmerah v dunajskem parlamentu, drugi o vravnavi valute. Shod je bil dobro obiskan. A govornika na Koroškem nista bila srečna, ker sta našim nemškim „liberalcem“ preveč „klerikalca“, v zvezi s knezom Liechtensteinom itd. Zato sta morala na sbođu slišati marsikatero očitanje in zlasti deželni poslanec dr. Fr. Prettner je obema na ne baš „fin“ način pokazal — duri, češ, da se „fremde Wanderspostel“ nimajo mešati v koroške razmere! Znano je, da so naši „naprednjaški liberalci“ vsakemu Slovincu, ki se oglasi od onostran Karavank, hoteli zamašiti usta, češ, da na Koroškem nima ničesar opraviti! No, tudi Nemcem se godi enako, ako le količkaj diše po „klerikalizmu“ in ne trobijo v „liberalni“ rog, kajti vsakemu, ki se jim drzne povedati resnico v obraz, kriče naši nemškutarji in nemški liberalci z Arhimedom nasproti: „Noli turbare circulos meos!“

(Brzjavno postajo) odprli so večeraj pri Svetem Ivanu poleg Trsta.

(Domače delo.) Trnovska cerkev je dobila za praznik sv. Janeza Krstnika krasno olupšavo, in sicer lestenee, kateri je umetno izdelal tukajšnji pasar g. Filip Tratnik. Lestenee je izdelan iz bakra, bogato cizeliran in pozlačen, 2.5 m. visok, 1.6 metrov širok in nosi 16 sveč. Ornamentika je izdelana v renesanskem slogu, posebno lepo so izvršeni držaji za sveče. Na spodnjem delu lestenee so umetno iz bakra izdelani in pozlačeni peteri patroni ljubljanskih župnij, Mati Božja, sv. Nikolaj, sv. Peter, sv. Jakob in sv. Janez Krstnik. Vse delo je dovršeno v jednotnem slogu, dela čast gospodu mojstru ter priča, da imamo dovolj domačih umetnikov v tej stroki in nam ni treba hoditi na tuje. Gospod F. Tratnik izdeluje tudi svetilnike za novo gledališče.

(Poročil) se je dne 21. t. m. v cerkvi na bleškem otoku grof Lesser z grofico Maro Jelačičevo.

(Letina.) Iz Štange se nam piše: Letina v tukajšnji okolici prav slabo kaže, ker črvi žito in travo prav hudo izpodjedajo; tudi sena bodo malo nakosili. Sadno drevje bo malo obrodilo; štangarskih češenj bodete letos malo videli v Ljubljani. Hrušk in jabolk skoraj nič ni. Lani nam je toča vse vzela, letos pa preti slaba letina.

(Vipavska železnica.) Trgovinsko ministerstvo je goriškemu deželnemu odboru dalo dovoljenje, da sme pričeti tehniška pripravljalna dela za krajevno železnico z normalnim tirom od goriške postaje po vipavski dolini do Ajdovščine.

(Na graškem vseučilišču) je bil večeraj izvoljen rektorjem profesor bogoslovja dr. Schlager.

(Ameriške novice.) „Amerikanski Slovenec“ poroča v 25., danes nam došli številki z dné 10. junija, da je dné 2. t. m. Vid Grahek kopal v jami pri Tower-u v Minesoti. Nenadoma se utrga velik kós rude, ki ga je do smrti potolkel. Grabek je bil domá iz Petrove Vasi pri Črnomlju, star 35 let, neoženjen. — Luka Beligaj iz Rakitnika na Notranjskem in Anton Marinčič iz Brezovice pri Stopičah sta se napotila v Kalumet obiskat prijatelje. Hodila sta po železničnem tiru. Kar prisopihala nasproti vlak, in ko stopita na vstriceni tir, pridrvi od zadej drugi vlak, ki ga nista videla, ter oba vrže ob tla. Beligaj je bil takoj mrtev, Marinčič je živel še deset minut. Na Kranjskem sta zapustila ženi in otroke. — Letina v Združenih državah ne kaže posebno dobro. Ker je deževalo do srede maja, ozimina ni mogla vspevati in tudi setev poletne pšenice se je zavlekla. Precéj dobro pa kaže koruza. Sicer pa imajo Amerikanci še mnogo starega žita.

(Pri občinski volitvi) v Adlešičih v črnomaljskem okraju je bil izvoljen županom Miko Dra-

goš, svetovalec-ma Miko Adlešič in Ive Požek.

(Toča) je na Goriškem naredila grozno škodo. Na bližnjem Krasu so žito kar pokosili in sejali koruzo.

(Vabilo) k vrtni veselici, katero priredi delavsko bralno društvo v Idriji s petjem, godbo in kegljanjem na dobitke dne 3. julija 1892 pri g. Fran-u D. d. č. u. Začetek ob pol 5. uri popoldne. Vstopnina 10 kr. Kegljanje se prične v nedeljo dne 19. junija ob 4. uri popoldne in traja do dne 3. julija osme ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih se bode kegljalo od 1. ure popoldne s prenehanjem med službo božjo, ob delavnikih pa od 5. do 11. ure zvečer. Dobitki so: 1. eden napoleondor, 2. eden c. kr. cekin, 3. eden srebrnjak (2 glid), 4. šaljivi pobitek. K obilni udeležbi vabi uljudno

odbor.

(Akad. društvo „Slovenija“) na Dunaju priredi v torek 28. junija IV. in zadnjo zborovo sejo v letnem tečaju 1892 s sledečo usebino: a) Čitanje zapisnika; b) poročilo odborovo; c) berilo: „Nekaj iz kosmothanije“ čita stud. phil. Jos. Žilih; d) volitev revizorjev; e) slučajnosti. — Lokal: Kastnerjeva restavracija, pri Magistratu. K obilni vdeležbi vabi

odbor.

(Leonova družba) Z Dunaja se nam piše: Leonova družba more se pohvaliti z lepim napredkom v zadnjih dneh. Dne 9. t. m. se je osnovala podružnica za Tirolsko in Predarlško, ki šteje do 200 članov. Načelnik je deželni glavar grof A. Brandis, njegov namestnik vseučiliški profesor dr. Wackernell, zapisnikarja dr. Pernter in dr. Schuhmacher, pl. Paur blagajnik. Družba šteje že 800 članov. Kot podpornik je pristopil mil. knez nadškof goriški, dr. Zorn. Osnovala se je bogoslovno-modroslovna sekcija, načelnik jej je dvorni svetnik dr. Zschokke. Društveni list se vedno bolj razširja; občni zbor bode 8. avgusta v Lineu.

(Samomor.) V Podkloštru na Koroškem ustrelil se je dne 15. t. m. po noči železniški uradnik, 21letni Samitz, rododunajčan. Kot uzrok samomora imenujejo žaljeno čast, ker se je od njega zahtevalo, naj nemudoma poravná dolg 50 glid.!

(Duhovniške vesti iz celovške škofije.) Č. g. Teod. Stufka, kaplan v Sokovem, gre za župniškega oskrbnika v Mali St. Vid; č. g. Vojteh Krejči, kaplan v St. Jakobu v Rožu, na ensko mesto v Meiselding. — Razpisane so: župnija Mali St. Vid in drugi kanonikat v Gospi Sveti. — Dne 29. junija blagoslovijo mil. g. knezškof štiri novo zvonove za župnijsko cerkev v Pliberku in delijo tam sv. birmo. Nove zvonove je vžil zvonar gospod A. Samassa v Ljubljani.

(Zgrabila je transmisija) 34letnega, v nekem mlinu v Gradcu poslujočega mlinarskega pomočnika Antona Lukanca iz Predoselj tako nesrečno za glavo, da so ga morali takoj prenesti v bolnišnico usmiljenih bratov; Lukanc je smrtno ranjen.

Raznoterosti.

— V Pulju je na sv. R. Telesa dan med zvonjenjem odtrgal se v neki cerkvi večji zvon ter padel iz lin na trg. Zvon se je razbil na kosee, pa poškodoval ni nikogar, ker je bil na srečo spreved na nasprotni strani trga.

— Dežele ogerske krone. Po poslednjem popisovanju je v deželah ogerske krone 17,335,929 ljudi. Mej temi je po občevalnem jeziku blizu 7 milijonov Madjarov, 2 milijona Rumunov, 2 milijona Srbov in Hrvatov, 2 milijona Slovakov, 2 milijona Nemcev, 400.000 Rusinov, 80.000 cigánov. Po veri je 8 milijonov rimskih katolikov, 1 $\frac{1}{2}$ milijona grških katolikov, 3000 armenških katolikov, 2 $\frac{1}{2}$ milijona pravoslavnih, 1,200.000 evangelikov (protestantov), 2 milijona kalvinistov, 700.000 židov itd.

— Vodonos. Nedavno je umrl v San Gallenu v Švici 70letni Fallenweider, ki je nosil za majhno plačo vodo po hišah. Bil je skop. Živel je kot ubožec. Razven plače se ni branil tudi kozarca vina ali čaše kave od ljudi, katerim je vodo nosil. Kakor je bil zá-se skop, je pa vendar podpiral uboge, zlasti dijake. Neki zdravnik je dovršil študije le z njegovo pomočjo. Po smrti so našli pri Fallenweiderju 70.000 frankov s pisano oporoko, da jih zapušča revnim rodbinam, ki so ga večkrat vzlic svoji ubožnosti pogostile z juho ali vinom po letu.

— O karakteristiki posameznih narodov piše neki Amerikanec: V novi domovini gradi Španjolec najprvo cerkev, Francoz gledališče, Anglež dirkališče za konje, Nемец pivovarno, Amerikanec ustanovi list za reklamo, Italijan pa ničesar ne dela, temveč pusti, da ga solnce greje. O Slovanih ta mož ne vé ničesar povedati, morda niti ne vé zanje.

— Bosna in Hercegovina. V Bosni je 266.000 katolikov, 572.000 pravoslavnih in 492 mohamedancev.

— Strela je vdarila v magazin za smodnik v Peroleysvillu, ki se je s strašnim pokom razletel. 50 oseb je poškodovanih.

— Kolera. Vedno večja je nevarnost, da se zanesse kolera v Rusijo. V Usun-Adi ob transkapiški železnici je že več ljudi umrlo za kolero.

— Čudna šala. Neki aradski hišni posestnik je kupil krsto in dal tiskati ob svojem godu naznanilo, da se je preselil na drugi boljši svet. Njegovi sorodniki so se sešli k pogrebu in se smejali, da podedujejo njegovo premoženje. Ko so se najbolj radovali, je posestnik, ki je ležal kot mrtev v krsti, zaklical: „Vina sémkaj!“ Te besede so kaj neprijetno iznenadile navzoče. Nekateri so se prestrašili, druge je pa jezilo, da je domuevani mrtvec slišal njih govorjenje. Ko so se malo pomirili, planili so na simulanta in ga dobro pretepli, da se bode svoje šale še dolgo spominjal.

— Preveč se vode napili in umrli. V Argenteuilu pri Parizu stavili so štirje delavci, kateri popije več vode. Jeden jo je popil 12, drugi 9 in tretji 8 litrov. Vsi trije so umrli. Četrtega, ki je poprej nehal piti, so pa morali prenesti v bolnišnico.

— Igralec — častni doktor. Vseučilišče v Dublinu je imenovalo gledališkega igralca Ivringa doktorjem lepih umetnostij honoris causa. Jednak slučaj je bil doslej samo na Nemškem, kjer je vseučilišče v Jeni imenovalo Devrienta častnim doktorjem, ko je spisal igro za Luthrovo slavnost.

Črno, belo in pisano svilenó blago

od 45 kr. do glid. 15-65 meter — gladko in vzorno (do 240 raznih vrst in 2000 barv itd.) razpošilja po naročilu poštnine in colnine prosto **svilarnica G. HENNEBERG** (e. in kr. dvorni založnik), Zürich. — Vzorec s povratno pošto. Pisma 10 kr. porto. 146 3 (1)

Telegrami.

Dunaj, 25. junija. V obrtnem odseku je rekel vladni zastopnik, da bi se zakon o stavbenih obrtih ne predložil v potrjenje, če se sprejme Zallingerjev nasvet k § 2. Exner bode poročevalec v zbornici.

Belgrad, 24. junija. Kralj Aleksander odpotuje sredi julija v Karlove Vane ali kako drugo avstrijsko kopališče, kjer se snide s svojim očetom, pozneje pa obišče svojo mater.

Sofja, 24. junija. Obravnava proti morilcem Belčeva se prične dne 30. junija.

Frankobrod, 25. junija. Italijanski kralj in kraljica sta se pripeljala ob 9. uri.

Pariz, 25. junija. Boulangist Mery namerava vlado interpelovati zaradi nevarnostij, ki preté deželi vsled tega, ker se bodo povodom mednarodnega kongresa prirejali izleti v kanale in pristanišča.

Umrli so:

22. junija. Jožef Terček, delavec, 31 let, Poljanski nasip št. 50, jetika.

23. junija. Marija Golob, delavčeva žena, 68 let, Gradlišče 13, vodenica.

V bolnišnici:

22. junija. Ludmila Mayer, delavka, 44 let, jetika.

Tujci.

23. junija.

Pri **Maliču**: Streussler, potovalec; Arnstein; Sängler, Riede, Buckenmayer, Bernhuber, Grünblatt, Pollak, Hanselli, trgovci, z Dunaja. — Roth, tovarnar, iz Nemčije; Mölich iz Trsta. — pl. Löwenfeld, nadporočnik, iz Celovca. — Semen s sestro iz Vrhnike. — König, tehnik, iz Charlottenburg-a. — Urbančič s soprogo iz Polhovega Grada. — Jutković iz Budimpešte.

Pri **Stonu**: Bauer, zasebnik; Steindler, Epstein, Wellb, Werker, Bock, trgovci, z Dunaja — Mladek, logar, iz Gorice. Szabo, trgovec, z Reke. — Spitz, trgovec, iz Pečuha. — Gross, posestnik kopališča, iz Koroške Bele. — Töpfer, trgovec, iz Budimpešte. — Holländer in Schweiber iz Lundenburga. — Wallowich iz Grada.

Pri **Južnem kolodvoru**: Ortolani, vinotržec, iz Trsta. — Steinman iz Nove Vasi.

Pri **avstrijskem caru**: Manss iz Budejevic. — Augustin iz Bučke. — Schreiber, potovalec, z Dunaja. — Rautnig, Schöffman in Nürnberger iz Celovca.

Pri **bavarskem dvoru**: Röthl iz Linea. — Tigl, logarjeva soproga, s hčerjo, iz Blutigenstein-a. — Milavc s soprogo iz Čikage.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Močrae na 24 ur v mes
opazovanja		barometra v mm	toplomera po Celsiusu			
24	7. u. jut.	734.4	23.6	sl. jzap.	jasno	4.5
	2. u. pop.	735.2	24.4	zm. jzap.	oblačno	dež
	9. u. zveč.	737.8	17.6	sl. jzap.	"	
Srednja temperatura 21.9°, za 3.1° nad normalom						

Tržne cene v Ljubljani

dne 22. junija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica hktl.	6 80	Špeh povojen, kgr.	64
Rež,	5 80	Surovo maslo,	72
Ječmen,	4 40	Jajce, jedno	2,
Oves,	2 75	Mleko, liter	10
Ajda,	5 52	Goveje meso, kgr.	82
Proso,	4 71	Telečje	54
Koruz,	4 60	Svinjsko	64
Krompir,	3 04	Koštrunovo	38
Leča,	11	Pišane	50
Grab,	10	Golob	18
Fižol,	9	Seno, 100 kgr.	1 96
Maslo, kgr.	88	Slama,	2 14
Mast,	86	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 50
Špeh svež,	56	mebka,	4 50

Zahvala.

Vsled sklepa z dne 24. t. m. izvršuje udano podpisani odbor svoje priprajeto dolžnost javno izreči najtoplejšo zahvalo vsem, ki so povodom ustanovne slavnosti pevskega društva „Ljubljane“ dne 12. junija letos kakorkoli pripomogli, da se je ista tako častno završila. Ta gre pred vsem velečastitemu p. n. občinstvu za v resnici čestitno, mnogobrojno udeležbo, dalje g. A. Pucharju na prijaznem, trudoljubivem sodelovanju, p. n. gospodoma A. Praprotniku in dr. B. Ipavcu za besedilo, oziroma vglasbo društvenega „glasla“, dalje vsem onim gospodičinam, ki so drage volje dejanski dokazale svojo naklonjenost in zanimanje mlademu društvu. Iskrena zahvala gre pa tudi mestnemu uradniku praškemu, gosp. Krtički za telegrafski bratski odziv. Hvala in slava jim!

Z odličnim spoštovanjem

ODBOR.

V Ljubljani 24. dan junija 1892.

Zahvala.

Došlo mi je letos za moj imendan od raznih stranij toliko pismenih in brzojavnih čestitk, da mi za taista ni mogoče vsakemu posebej pismeno se zahvaliti. — Storit tedaj to tem potom ter izrekam svojo najprisrčnejšo zahvalo vsem svojim prijateljem in znancem, ki so se me v ta dan spominjali, prav posebno pa se zahvaljujem še mojim predragim koroškim rojakom in bratom za poklonjeni mi dragoceni prstan, ki mi bude ostal drag spomin za vse čase mojega življenja. Tega nijsem pričakoval in takega odlikovanja tudi gotovo ne zaslužil.

V Celovcu, dne 23. junija 1892.

Vekoslav Legat,

podpredsednik katol.-polit. in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

301 1

Lorenc Zdešar

na Glincah pri Ljubljani

priporoča svojo zalogo

izvrstnega domačega žganja

iz svoje žganjarnice, **brinjevec** iz dalmatinskega brinja in **borovničev** ze iz letošnjih črnih jagod.

300 2-1

Vodozdravilnica v Kamniku, Kranjsko.

(Postaja lokalne železnice Ljubljana-Kamnik.)

Zdravljenje po navodu župnika Kneippa

pod vodstvom posebnega zdravnika.

Poletni kurs se je pričel 18. junija.

Pojasnila gledé stanovanj in zdravilnice daje

294 3-3

vodstvo.

Ivan Kregar,

pasar in izdelovatelj cekvenega orodja

LJUBLJANA, Poljanska cesta št. 8, poleg „Alojzije-višča“.

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delavnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih **cerkveno orodje**, kot: moštrance, ciborije, kelihe, tabernakelne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó pa poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Stare orodje popravlja in prenavlja, posebej v pozitaju v ognji tudi strelododne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštnine presto. 1592 52-27

MATIJA HORVAT,

čevljarški mojster,

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32,

priporoča se v obila naročanja raznovrstnega

Obuvala

za gospode, gopé in otroke,

katera izvršuje cenó, poštno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfiniješe do najprostejše oblike. 117 10-5

J. BENDIK-a v Št. Valentinu

patentovana nepremočna mast za usnje

je najbolje sredstvo v ohranitev usnja za obuvala, konjske oprave itd. itd., s katero se lika usnje brez uporabe krtače. Bendikovo mast za usnje uporabljajo cesarski zavodi in vojaška oskrbovališča z izrednim uspehom in zadovoljstvom. (279) (10-4)

V Ljubljani dobiva se pri tržki Schussnig in Weber v Špitalski ulici.

Pozor! Pri nakupovanju zahteva naj se izrečno Bendikovo mast za usnje, ker le BENDIK je upravičen v Avstro-Ogrski v izdelovanje te masti.

Primerno darilce!

Kalan:

POVESTI,

slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

II. zvezek

izšel je ravnokar ter se dobiva v „Katol. Bukvarni“ in Tiskarni komad po 20 kr., po pošti 23 kr.

Primerno darilce.

Vincenc Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice 9,

se najljubneje priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

kakor: altarjev obhajilnih miz itd.,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših obrisih prav lično iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnih spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljnega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred Vsemi svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

stavbinska dela,

katera fino, trpežno in cenó izvrši. 252 6-6

Filijalo sem popolnoma opustil.

Izdelovatelja najraznovrstnejših in raznobarvenih 239 15-9

peči iz glinaste snovi

in kahljic za štedilna ognjišča

Uran in Večaj,

v Igriški ulici šte. 8 v Ljubljani

(v hiši gđc. Seunikove)

priporočata prečast. duhovščini in sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo bogato zalogo. Povabita tudi one, ki se zanimajo, na ogled svoje delavnice in zaloge res izvrstnega, trpežnega v njihovo stroko vtevajočega se blaga.

Cene so jako nizke, ker se zadovoljiva z malim dobljčkom.

Primerna darila!

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje J. GEBE,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preč. duhovščino in sl. občinstvo na ogled svoje velike izborne zaloge najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z nihalom, ur s stolalom in ur budilno (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih verižic, prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfiniješe nikelnate ure . . . od glđ. 3-80 do 6 —
 „ srebrne ure s ključem „ „ 7-50 „ 10-
 „ srebrne remontoir-ure „ „ 7-50 „ 12-
 „ iste z dvojnimi oklepom „ „ 9- „ 18-
 „ zlate ure za dame „ „ 16- „ 35-
 „ zlate ure za gospode „ „ 24- „ 130-

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa poldrugo leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzlic temu, da prodajem dobro blago za res nizko cenó.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. 17-5 205 38 12

Ilustrovani ceniki na željo gratis in franko.

Uporaba si poanesti:

opeko z zarezo za streho I. vrste (Strangfalzdachziegel), 1000 komadov 45 glđ.,

opeko z zarezo za streho II. vrste 1000 komadov 33 glđ.,

zraven spadajoče žlebake z zarezo po 20 kr. komad.

Za trpežnost jamčiva tri leta tako, da, kar bi se utegnulo razzebsti te opeke, jo nadomestiva z novo brezplačno.

Na zahtevu e sva pripravljena poslužiti z uzorei. Prodaja in zaloga je:

Konjušni trg št. 10 v Ljubljani.

(278) (8-7)

Knez & Supančič.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plombovanja.

A. PAICHEL,

(12) 45 zobozdravnik (6)
pri Hradskega mostu I. nadstr.

Velika zaloga

vsakovrstnega žita, sočivja, isterskega in kraškega brinja ter družih deželnih pridelkov je na prodaj po najnižjih cenah s točno in pošteno postrežbo pri

Ivan-u Knez-u

v Ljubljani (276) (8-7)

Marije Terezije cesta šte. 3.

Ces. kralj. privil.

zavarovalna družba

„Avstr. Phönix“ na Dunaju.

Vplačane delnice in druga jamstva družbe znašajo skupaj čez

4,500.000 goldinarjev avstr. velj.

Družba zavaruje

proti škodi po toči

na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem.

Pogoji so dokaj ugodni in uvedene najnižje stalne premije, ne da bi bilo treba pozneje kaj doplačati; ako bi zavarovanec ne mogel zavarovalnine takoj plačati, počaka se celó do žetve. — Škode se hitro in pošteno cenijo in precej izplačajo.

Kdor bi želel zastopstvo prevzeti, obrne naj se na glavno zastopstvo v Gradcu, katero daje radovoljno vsakršna pojasnila v zavarovalnih zadevah ali pa na

glavno zastopstvo v Ljubljani

(zastopnik Josip Perhauc)

Šelenburgove ulice šte. 3. 247 4-4

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno
zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (1419) 19

Lepa mladinska knjižica.

POMLADNI GLASI

posvečeni slovenski mladini.

II. zvezek.

Uredil Anton Medved. — Založil Cirilski.

Tiskala „Katol. Tiskarna“.

Knjižica obseza 100 strani in je zaradi lepe oblike in mikavne vsebine zelo primeren darilo mladini ob praznikih, godovih, koncem šolskega leta in ob podobnih prilikah. Prodaja se v „Katoliški Bukvarni“ mehko vezan izved po 20 kr., lično vezan po 30 kr. Pismena naročila sprejema tudi Anton Medved v ljubljanskem semenišču. — I. zvezka je še nekaj izvodov ravno tam in po isti ceni na prodaj

Razprodaja

Pozor!

Gospo-

dinje

Pozor!

(29) 46

V prodajalnici
Andr. Druškoviča
v Ljubljani.

Mestni trg št. 9/10

dobiva se po najnižji ceni
najboljša modrobela poste-
klenjena ploščevinasta

kuhinjska posoda

Tu dobiva se tudi vsakovrstno hišno
in kuhinjsko orodje po najnižji ceni.
S tem ponuja se p. n. gospod. nam.,
prečast. duhovščeni, gostilničarjem, pred-
stojništvom bolnišnic itd. najboljša pri-
lika svojo hišno in kuhinjsko orodje po
ceni spopolniti ali pa si novo omisliti.

Cele kuhinjske oprave za neveste
od gl. 15.— do gl. 200.—

Vnanja naročila izvrše se takoj.

Dunajska borza.

Dne 25. junija.

Papirna renta 5%, 16% davka	95	85
Srebrna renta 5%, 16% davka	94	85
Zlata renta 4%, davka prosta	112	95
Papirna renta 5%, davka prosta	100	80
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gl.	996	—
Kred. tne akcije, 160 gl.	314	50
London, 10 funtov strl.	119	85
Napoleonkor (20 fr.)	9	49
Cesarski cekini	5	67
Nemških mark 100	58	52

Dne 24. junija.

Ogerska zlata renta 4%	110	60	kr.
Ogerska papirna renta 5%	100	45	"
4% državne srečke l. 1854., 250 gl.	140	50	"
5% državne srečke l. 1860., 100 gl.	151	—	"
Državne srečke l. 1864., 100 gl.	182	50	"
Zastavna pisma avstr. oser. zem. kred. banke 4%	96	25	"
Zastavna pisma	100	20	"
Kreditne srečke, 100 gl.	188	75	"
St. Genois srečke, 40 gl.	63	—	"

Ljubljanske srečke, 20 gl.	22	gl.	25	kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gl.	17	—	60	"
Rudolfove srečke, 10 gl.	23	—	50	"
Salmove srečke, 40 gl.	63	—	—	"
Windischgrazove srečke, 20 gl.	64	—	50	"
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	154	—	25	"
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2910	—	—	"
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	100	—	—	"
Papirni rubež	1	—	21	"
Laških lir 100	46	—	—	"

MERCUR menjarnična delniška
družba na Dunaju,
I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercijalne banke.

4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

200.000 goldinarjev

se more dobiti z jedno

dunajsko komunalno promeso

à 3% gl. in 50 kr. kolek.

Žrebanje že dne 1. julija!